YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
29 päivänä huhtikuuta 2004 *

Yhdistetyissä asioissa C-456/01 P ja C-457/01 P,

Henkel KGaA, kotipaikka Düsseldorf (Saksa), edustajanaan Rechtsanwalt C. Osterrieth,

valittajana,

jossa valittaja vaatii kahdessa muutoksenhaussaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (toinen jaosto) asiassa T-335/99, Henkel vastaan SMHV (Kok. 2001, s. II-2581) (punavalkoinen suorakulmainen tabletti) ja asiassa T-336/99, Henkel vastaan SMHV (Kok. 2001, s. II-2589) (vihreävalkoinen suorakulmainen tabletti) 19.9.2001 antamat tuomiot

ja jossa vastapuolena on

sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV), asiamiehinään D. Schennen ja S. Laitinen,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: V. Skouris, joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, J.-P. Puissochet, R. Schintgen ja F. Macken (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Múgica Arzamendi,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 2.10.2003 pidetyssä istunnossa, jossa Henkel KGaA:ta on edustanut C. Osterrieth ja jossa sisämarkkinoiden harmonisointiviraston (tavaramerkit ja mallit) (SMHV) asiamiehinä ovat olleet D. Schennen ja A. von Mühlendahl, esittämät lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.11.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Henkel KGaA (jäljempänä Henkel) on yhteisöjen tuomioistuimeen 26.11.2001 toimittamillaan kahdella valituksella hakenut EY:n tuomioistuimen perussäännön

49 artiklan nojalla muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-335/99, Henkel vastaan SMHV (Kok. 2001, s. II-2581; jäljempänä asia T-335/99) (suorakulmainen, väriltään punainen ja valkoinen pesuainetabletti) ja asiassa T-336/99, Henkel vastaan SMHV (Kok. 2001, s. II-2589; jäljempänä asia T-336/99) (suorakulmainen, väriltään vihreä ja valkoinen pesuainetabletti), 19.9.2001 antamiin tuomioihin, joilla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kumoamiskanteet, jotka ensin mainittu oli nostanut sisämarkkinoiden harmonisointiviraston (tavaramerkit ja mallit) (jäljempänä SMHV) kolmannen valituslautakunnan 21.9.1999 tekemistä päätöksistä (asiat R-70/1999-3 ja R-71/1999-3), joilla hylättiin Henkelin valitukset siitä, ettei tablettien kolmiulotteista muotoa suostuttu rekisteröimään yhteisön tavaramerkiksi lukuina tavaraluokkia varten, joihin kuuluvat muun muassa pyykinpesukoneissa ja astianpesukoneissa käytettävät tavarat (jäljempänä riidanalaiset päätökset).

2 Asiat C-456/01 P ja C-457/01 P yhdistettiin kuudennen jaoston puheenjohtajan 2.6.2003 antamalla määräyksellä suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Yhteisön tavaramerkistä 20.12.1993 annetun neuvoston asetuksen N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1) 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Yhteisön tavaramerkkinä voi olla mikä tahansa merkki, joka voidaan esittää graafisesti, erityisesti sanat, henkilönnimet mukaan lukien, kuviot, kirjaimet, numerot taikka tavaroiden tai niiden päällyksen muoto, jos sellaisella merkillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista."

4 Saman asetuksen 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Seuraavia merkkejä ei rekisteröidä:

a) merkit, jotka eivät ole 4 artiklan mukaisia;

b) tavaramerkit, joilta puuttuu erottamiskyky;

c) tavaramerkit, jotka muodostuvat yksinomaan sellaisista merkeistä tai merkinnöistä, joita voidaan elinkeinotoiminnassa käyttää osoittamaan tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia.

— —

3. Edellä 1 kohdan b, c ja d alakohtaa ei sovelleta, jos tavaramerkki on käytössä tullut erottamiskykyiseksi niiden tavaroiden tai palvelujen osalta, joille rekisteröintiä haetaan."

Asian tausta

5 Henkel teki 15.12.1997 ja 8.1.1998 SMHV:lle hakemuksen, jossa se pyysi tätä rekisteröimään yhteisön tavaramerkkeinä sellaisten kahden suorakulmaisen pesuainetablettien, joista toisessa on päällekkäin yksi valkoinen ja yksi punainen kerros (asia T-335/99), ja toisessa on päällekkäin yksi valkoinen ja yksi vihreä kerros (asia T-336/99), kolmiulotteisen muodon.

6 Tavarat, joita varten rekisteröintiä on haettu, kuuluvat tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten koskevaan, 15 päivänä kesäkuuta 1957 tehtyyn Nizzan sopimukseen pohjautuvan luokituksen luokkaan 3, sellaisena kuin tämä sopimus on tarkistettuna ja muutettuna, ja merkin kuvauksen mukaan näitä tavaroita ovat "tablettimuodossa olevat pyykin- ja astianpesuaineet".

7 SMHV:n tutkija hylkäsi 3.2.1999 tekemillään päätöksillä hakemukset siitä syystä, että rekisteröitäviksi haetuilta tavaramerkeiltä puuttuu erottamiskyky eikä niitä tästä syystä voida rekisteröidä asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla.

8 SMHV:n kolmas valituslautakunta vahvisti riidanalaisilla päätöksillä tutkijan päätökset katsoen, että kultakin rekisteröitäväksi haetulta tavaramerkiltä puuttuu asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu erottamiskyky, koska sen konkreettisella muodolla ei ole minkäänlaista tehtävää merkillä varustettujen tavaroiden alkuperän yksilöinnissä kuluttajalle tai ostajalle. Kyseisen valituslautakunnan mukaan kolmiulotteisen muodon on oltava melko omaperäinen, jotta se jäisi helposti muistiin, ja sen on poikettava siitä, mikä on kyseisessä elinkeinotoiminnassa tavallista.

Oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalaiset tuomiot

9 Henkel nosti 26.11.1999 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon jättämillään kannekirjelmillä kaksi kannetta, joissa se vaati riidanalaisten päätösten kumoamista.

10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiassa T-335/99 antamassaan tuomiossa, että SMHV oli perustellusti katsonut, että rekisteröitäväksi haetulta kolmiulotteiselta tavaramerkiltä puuttuu asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu erottamiskyky, ja että näin oli seuraavista syistä:

"41 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa rekisteröintihakemuksessa tarkoitettu tavaramerkki koostuu pyykin- tai astianpesuainetabletin muodosta ja siinä käytetyistä väreistä eli tavaran itsensä ulkoasusta.

42 Asetuksen N:o 40/94 4 artiklasta ilmenee, että sellaisia merkkejä, joista yhteisön tavaramerkki voi muodostua, ovat muiden ohella tavaran muoto ja värit. Se, että tietyntyyppiset merkit yleisesti ottaen voivat olla tavaramerkkeinä, ei merkitse kuitenkaan sitä, että tällaiset merkit olisivat välttämättä erottamiskykyisiä suhteessa tiettyyn tavaraan tai palveluun asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

43 Asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan 'tavaramerkkejä, joilta puuttuu erottamiskyky', ei rekisteröidä. Erottamiskykyiseksi on katsottava sellainen tavaramerkki, jonka perusteella ne tavarat tai palvelut, joita varten rekisteröintiä on haettu, voidaan erottaa alkuperänsä osalta muiden tavaroista tai palveluista. Tältä osin ei ole tarpeen, että

tavaramerkistä olisi saatava täsmälliset tiedot siitä, kuka on tavaran valmistaja tai palvelujen tarjoaja. Riittävää on, että tavaramerkillä varustetut tavarat tai palvelut voidaan asianomaisessa kohderyhmässä erottaa tavaramerkin perusteella niistä tavaroista tai palveluista, joiden kaupallinen alkuperä on eri, ja että tavaramerkin perusteella voidaan päätellä, että kaikki ne tavarat tai palvelut, joissa sitä käytetään, on tuotettu tai saatetaan markkinoille taikka toimitetaan näiden tavaroiden tai palvelujen laadusta vastaavan tavaramerkin haltijan valvonnassa (ks. vastaavasti asia C-39/97, Canon, tuomio 29.9.1998, Kok. 1998, s. I-5507, 28 kohta).

44 Asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdasta ilmenee, että jo vähäinenkin erottamiskyky riittää siihen, että tässä artiklassa määritelty hylkäysperuste ei ole sovellettavissa. On siis tutkittava — — osana a priori tutkintaa ja ottamatta huomioon asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua merkin tosiasiallista käyttöä — — käykö asiassa ilmi, että asianomaiset tavarat voidaan kohderyhmässään erottaa kyseisen tavaramerkin perusteella toisista tavaroista, joilla on eri kaupallinen alkuperä, kun tässä kohderyhmässä tehdään ostotilanteessa valinta näiden tavaroiden välillä.

45 Asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ei tehdä eroa eri tavaramerkkityyppien välillä. Arvioitaessa itse tavaran muodosta koostuvien kolmiulotteisten tavaramerkkien erottamiskykyä sovelletaan siis niitä samoja arviointiperusteita, joita sovelletaan myös muihin tavaramerkkityyppeihin.

46 Näitä arviointiperusteita sovellettaessa on kuitenkin otettava huomioon se, että itse tavaran muodosta ja väreistä koostuvia kolmiulotteisia tavaramerkkejä ei välttämättä ymmärretä kohderyhmässä samalla tavoin kuin sanamerkkejä, kuviomerkkejä tai sellaisia kolmiulotteisia tavaramerkkejä, jotka eivät esitä tavaran muotoa. Yleisön keskuudessa on totuttu pitämään tällaisia viimeksi mainittuja tavaramerkkejä välittömästi merkkeinä, jotka yksilöivät tuotteen, mutta sama ei välttämättä koske merkkiä, joka esittää itse tavaran ulkoasua.

47 Siitä, millä tavoin tavaramerkki ymmärretään tavaroiden kohderyhmässä, valituslautakunta on perustellusti todennut, että tavarat, joita varten nyt kyseessä oleva tavaramerkki on haluttu rekisteröidä, eli tabletin muotoiset pyykin- ja astianpesutuotteet ovat laajalti levinneitä kulutushyödykkeitä. Näiden tavaroiden osalta kohderyhmä muodostuu siis kaikista kuluttajista. Kyseisen tavaramerkin erottamiskykyä on siis arvioitava ottamalla huomioon tavanomaisesti valistuneen sekä kohtuullisen tarkkaavaisen ja huolellisen keskivertokuluttajan oletetut odotukset (ks. vastaavasti asia C-210/96, Gut Springenheide ja Tusky, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. I-4657, 30–32 kohta).

48 Siihen, millä tavoin tavaramerkki ymmärretään kohderyhmässä, vaikuttaa ensinnäkin keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusaste, joka voi vaihdella kyseisten tavaroiden tai palvelujen tyypin mukaan (ks. asia C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, tuomio 22.6.1999, Kok. 1999, s. I-3819, 26 kohta). Tältä osin valituslautakunta on todennut perustellusti, että kuluttajille suunnattujen päivittäistavaroiden osalta keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusaste ei ole korkea, kun kyse on pyykin- tai astianpesuainetablettien muodosta tai väreistä.

49 Arvioitaessa, ymmärretäänkö kohderyhmässä kyseisen tabletin muodon ja värien yhdistelmän ilmaisevan tavaran alkuperää, on tarkasteltava tästä yhdistelmästä saatavaa kokonaisvaikutelmaa (ks. vastaavasti asia C-251/95, SABEL, tuomio 11.11.1997, Kok. 1997, s. I-6191, 23 kohta), mikä ei estä sitä, että tavaramerkin ulkoasun eri piirteitä tarkastellaan peräkkäin.

50 Kolmiulotteinen muoto, jolle rekisteröintiä on haettu — — on yksi geometrisistä perusmuodoista ja yksi pyykin- tai astianpesuaineiden ilmeisistä muodoista.

51 Siitä, että tabletissa on kaksi kerrosta — on todettava, että kohderyhmässä on totuttu siihen, että pesuaineessa on eri värejä. — — Värilliset rakeet viittaavat siis tiettyihin tavaran ominaisuuksiin, vaikka niiden ei voidakaan katsoa kuvailevan tavaran ominaisuuksia asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Siitä, ettei tässä viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitettu hylkäysperuste ole sovellettavissa, ei kuitenkaan voida päätellä, että kyseinen tavaramerkki olisi väriensä vuoksi välttämättä erottamiskykyinen. Erottamiskyky puuttuu, kun — — kuten tässä asiassa — — kohderyhmässä värien ymmärretään viittaavan tiettyihin tavaran ominaisuuksiin eikä siis tavaran alkuperään. Se, että kuluttajat voivat silti tottua tunnistamaan tavaran sen värien perusteella, ei yksinään riitä perusteeksi sille päätelmälle, että asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä hylkäysperustetta ei olisi sovellettava. Tällainen kehitys, joka koskee merkin ymmärtämistä yleisön keskuudessa, voidaan kuitenkin — — jos siitä on saatu riittävä selvitys — — ottaa huomioon ainoastaan tarkasteltaessa asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 3 kohdan soveltamisedellytysten täyttymistä.

— —

53 – – Perusvärien eli esimerkiksi sinisen tai vihreän käyttäminen on yleistä ja jopa tyypillistä pesuaineiden osalta. Muiden perusvärien eli esimerkiksi punaisen tai keltaisen käyttämistä on pidettävä näiden tavaroiden tyypillisen ulkoasun ilmeisenä muunnelmana.

54 Tästä seuraa, että rekisteröintihakemuksessa tarkoitettu kolmiulotteinen tavaramerkki muodostuu sellaisten ulkoasun piirteiden yhdistelmästä, jotka ovat ilmeisiä ja tyypillisiä kyseisen tavaran osalta.

— —

56 Siitä kokonaisvaikutelmasta, joka saadaan kyseisen tabletin muodosta ja väreistä, on todettava, että kyseisen merkin perusteella ei voida kohderyhmässään erottaa asianomaisia tavaroita toisista tavaroista, joilla on eri kaupallinen alkuperä, kun tässä kohderyhmässä tehdään ostotilanteessa valinta näiden tavaroiden välillä.

57 Lisäksi siihen päätelmään, ettei rekisteröintihakemuksessa tarkoitettu tavaramerkki kykene ilmaisemaan tavaran alkuperää a priori ja riippumatta asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta käytöstään, ei vaikuta se, kuinka suuri määrä vastaavia tabletteja on jo markkinoilla. Näin ollen tässä asiassa ei ole tarpeen ratkaista sitä kysymystä, onko tavaramerkin erottamiskyvyn arvioimisen kannalta ratkaisevana ajankohtana pidettävä rekisteröintihakemuksen jättämisajankohtaa vai rekisteröintiajankohtaa.

— —

59 Näin ollen valituslautakunta on perustellusti katsonut, että rekisteröintihakemuksessa tarkoitetulta kolmiulotteiselta tavaramerkiltä puuttuu erottamiskyky.

60 Tähän päätelmään ei vaikuta se, että arvioitaessa itse tavaran muotoa esittävän kolmiulotteisen tavaramerkin erottamiskykyä ei sovelleta tiukempia arviointiperusteita kuin niitä, joita sovelletaan muuntyyppisten tavaramerkkien osalta.

61 Ne näkökohdat, joiden perusteella valituslautakunta on todennut, että kyseiseltä tavaramerkiltä puuttuu erottamiskyky, ovat nimittäin sellaisia, että tähän samaan päätelmään päädyttäisiin, vaikka erottamiskykyä arvioitaisiin kaikkiin tavaramerkkeihin — — olivatpa ne sanamerkkejä, kuviomerkkejä tai kolmiulotteisia merkkejä — — sovellettavien arviointiperusteiden mukaisesti."

11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyi asiassa T-336/99 antamassaan tuomiossa samaan lopputulokseen. Tuossa asiassa annetun tuomion 38–58 kohta ovat pääasiallisesti samansisältöiset kuin edellisessä kohdassa siteeratut, asiassa T-335/99 annetun tuomion 40–52 ja 54–61 kohta.

12 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi Henkelin riidanalaisista päätöksistä nostamat kanteet.

Valitukset

13 Henkel vaatii valituksissaan valituksenalaisten tuomioiden riidanalaisten päätösten kumoamista sekä SMHV:n velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

14 SMHV vaatii, että valitukset hylätään ja että Henkel velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

15 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hylkäsi 9.1.2003 antamallaan määräyksellä Reckitt Benckiser NV -nimisen yhtiön yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 6.5.2002 jättämän väliintulohakemuksen, jossa se vaati saada esiintyä Henkelin vaatimuksia tukevana väliintulijana.

16 Henkel väittää valitustensa tueksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkitessaan. Tämä ainoa valitusperuste jakautuu pääasiallisesti kolmeen osaan, jotka koskevat

— rekisteröitäviksi haettujen tavaramerkkien erottamiskykyä

— keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusasteen määrittelyä, ja

— ajankohtaa, jonka suhteen kyseisten tavaramerkkien erottamiskykyä on arvioitava.

17 SMHV katsoo, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole tulkinnut asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdaa valituksenalaisissa tuomioissa oikeudellisesti virheellisesti.

Tavaramerkin erottamiskykyä koskeva valitusperusteen ensimmäinen osa

Asianosaisten lausumat

18 Valitusperusteen ensimmäisessä osassa Henkel väittää, että todetessaan, että kyseisten tablettien suorakulmainen muoto on niiden ilmeinen muoto, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tavaramerkin erottamiskykyä arvioidessa soveltanut virheellistä arviointiperustetta. Tässä tapauksessa sen olisi pitänyt rajoittautua analysoimaan sitä, eroavatko näiden tablettien ominaispiirteet tällaisten tavaroiden tavanomaisista ominaispiirteistä, vai ovatko ne pakottavien teknisten vaatimusten asettamia.

19 Se riitauttaa myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämän toteamuksen, jonka mukaan pesuaineessa käytettyjen erilaisten värien ei mielletä ilmaisevan sen alkuperää ja jonka mukaan kuluttaja käsittää niillä ilmaistavan sitä, että tässä tavarassa on erilaisia vaikuttavia aineita. Sen mukaan kuluttaja mieltää värien asettelun tietyn pesuainevalmisteen ulkoasun yksilölliseksi piirteeksi.

20 Henkel lisää asiassa C-456/01 P, että analysoidessaan rekisteröitäväksi haetun merkin erottamiskykyä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei olisi pitänyt jättää huomiotta sitä seikkaa, että Henkel on ainoa yritys, joka käyttää punaista väriä pesuainevalmisteissa. Sen mukaan tämän tavaramerkin erottamiskykyä arvioitaessa on tärkeää, että kohdeyleisö kykenee yhdistämään tämän tavaran merkin haltijaan yksinomaan tällä perusteella, kyseisissä tavaroissa yksinomaisesti käytetyn punaisen värin vuoksi.

21 Sitten Henkel katsoo, että se seikka, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käyttänyt perusteena pääasiallisesti sitä seikkaa, että kyseisten tablettien muodot ja värit muodostavat geometrisen muodon tai ovat perusvärejä, antaa olettaa, että se on sisällyttänyt erottamiskykyä koskevaan analyysiinsä näkökohtia, jotka liittyvät mahdolliseen tarpeeseen säilyttää tietyt merkinnät vapaassa käytössä, mikä on ristiriidassa yhdistetyissä asioissa C-108/97 ja C-109/97, Windsurfing Chiemsee, 4.5.1999 annetun tuomion (Kok. 1999, s. I-2779) kanssa.

22 Henkel lisää tähän, että oli miten tahansa, tarve säilyttää merkit vapaassa käytössä ei nyt esillä olevassa asiassa estä tavaramerkeiksi rekisteröitäviksi haettujen kaltaisten muoto- ja väriyhdistelmien käyttöä. Valmistaja valitsee ensinnäkin käytettävän muodon vapaasti, määrätyistä teknisistä muuttujista aiheutuvin varauksin. Teknisesti ei näytä siltä, että kilpailijat voisivat valmistaa kuluttajien käytettävissä olevia tabletteja vain valitsemalla muodon, josta on kyse tässä asiassa tarkoitetuissa rekisteröintihakemuksissa. Tarve säilyttää merkit vapaassa käytössä ei koske värien konkreettista asettelua. Henkel katsoo, että

vaikka kuluttaja näkee värien sijoittelun, hän ei miellä sitä pakottavien teknisten vaatimusten asettamaksi, vaan pitää sitä tavaran yksilöllisyyden vapaana ja mielikuvituksellisena ilmaisuna. Tästä seuraa sen mukaan, ettei merkin vapaan käytön säilyttämistarve estä rekisteröimästä nyt esillä olevassa asiassa tarkoitetun kaltaista muotojen ja värien yhdistelmää.

23 SMHV toteaa ensinnäkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustellusti katsoneen, että rekisteröitäviksi haetut tavaramerkit eivät saa asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä suojaa siitä syystä, että kyse on sellaisista kolmiulotteisista merkeistä, jotka muodostuvat ilmeisistä ulkoasun osatekijöiden yhdistelmistä, jotka ovat tyypillisiä kyseiselle tavaralle, eikä kohdeyleisö voi niiden avulla erottaa kyseisiä tavaroita tavaroista, joilla on muu kaupallinen alkuperä.

24 SMHV:n mukaan tavaran muodosta muodostuvan kolmiulotteisen merkin pitää olla riittävän mielikuvituksellinen, omaperäinen tai epätavanomainen, jotta sillä olisi asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu erottamiskyky. Erottamiskyky puuttuu sellaisilta muodoilta tai muotojen ja värien yhdistelmiltä, jotka ovat tavanomaisia, jokapäiväisiä tai ilmeisiä.

25 Se katsoo, että pyykin- tai astianpesuainetabletin osalta tärkeintä on käytännöllisyys ja että kuluttajan kannalta suorakulmainen muoto, kuten mikä tahansa yhtä yksinkertainen muoto, on normaali ja ilmeinen tämänkaltaiselle tavaralle. Kuluttaja ei pohdi tabletin täsmällistä koostumusta eikä sen väriaineiden vaikutuksia, vaan olettaa kyseen olevan kahdesta ominaisuuksiltaan erilaisesta aineesta eikä tavaran alkuperän yksilöintikeinosta. Itse tavaran muodolla varmistetaan alkuperän ilmaisemistehtävä vain poikkeuksellisissa tapauksissa. Tämä asiaintila ei SMHV:n mukaan johdu erilaisista tai jopa ankarammista oikeudellisista arviointiperusteista. Se on pikemminkin seurausta tosiasiallisesti tilanteesta, eli tavasta, jolla kuluttajat mieltävät kyseiset tuotteet.

26 SMHV väittää myös, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti perustanut rekisteröitäviksi haettujen merkkien erottamiskykyä koskevat tutkimuksensa merkin antamalle kokonaisvaikutelmalle, sillä tällainen lähestymistapa ei sulje pois, vaan pikemminkin edellyttää sitä, että ulkoasun eri osatekijöitä tarkastellaan kutakin erikseen. Tämä lähestymistapa vastaa sitä käytäntöä, jota SMHV noudattaa rekisteröintihakemusten tutkimisessa erityisesti kolmiulotteisten merkkien ollessa kyseessä.

27 SMHV toteaa lopuksi, että hakija ei voi olla varma vakuuttua tavaroiden näin yksinkertaisia ja jokapäiväisiä muotoja koskevan rekisteröintihakemuksen tarjoamasta yhteisön tavaramerkin etusijasta, ja että tämänlaiset pyykin- ja astianpesuainetabletit voivat saada suojaa vain siinä tapauksessa ja vain siitä ajankohdasta lähtien, kun ne on jatkuvan käytön avulla onnistuttu vakiinnuttamaan tietyn valmistajan merkeiksi asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

28 Tarpeesta säilyttää merkit vapaassa käytössä SMHV toteaa, että yhteisöjen tuomioistuin on em. asiassa Windsurfing Chiemsee antamassa tuomiossaan ehdottamasti hylännyt Henkelin tästä käsitteestä esittämän, Saksan tuomioistuinten vanhaan oikeuskäytäntöön perustuvan tulkinnan.

29 Se lisää, että kuvaus, jonka Henkel on esittänyt pesuaineiden kehittymisestä ja näiden tavaroiden markkinoista, puhuu vapaan käytön säilyttämistarpeen (ei kuitenkaan kyseisessä oikeuskäytännössä tarkoitetun) puolesta, koska se osoittaa sen, että kilpailevat eri yritykset ovat alusta lähtien käyttäneet samalla sekä suorakulmaisia että pyöreitä muotoja ja toista värillistä kerrosta pyykin- ja astianpesuainetableteissa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

30 Asetuksen N:o 40/94 4 artiklan mukaan yhteisön tavaramerkkinä voi olla mikä tahansa merkki, joka voidaan esittää graafisesti, jos sillä voidaan erottaa yrityksen tavarat tai palvelut muiden yritysten tavaroista tai palveluista.

31 Kyseisestä säännöksestä ilmenee, että sellaisia merkkejä, joista yhteisön tavaramerkki voi muodostua, ovat muiden ohella tavaran muoto ja värit. Näin ollen merkki, joka muodostuu pyykin- ja astianpesukoneissa käytettävän pesuainetabletin kolmiulotteisesta muodosta, voi, kun sitä tarkastellaan yhdessä kyseisen tabletin värien sijoittelun kanssa, lähtökohtaisesti muodostaa tavaramerkin edellyttäen, että edellisessä kohdassa mainitut kaksi edellytystä täyttyvät.

32 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa T-335/99 annetun tuomion 42 kohdassa ja asiassa T-336/99 annetun tuomion 40 kohdassa perustellusti todennut, se, että jokin merkki yleisesti ottaen voi olla asetuksen N:o 40/94 4 artiklassa tarkoitettuna tavaramerkkinä, ei merkitse sitä, että tämä merkki olisi välttämättä 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuin tavoin erottamiskykyinen suhteessa tiettyyn tavaraan tai palveluun.

33 Viimeksi mainitun säännöksen mukaan tavaramerkkejä, joilta puuttuu erottamiskyky, ei rekisteröidä.

34 Asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu tavaramerkin erottamiskyky merkitsee sitä, että tavaramerkki pystyy yksilöimään rekisteröintihakemuksessa tarkoitetun tavaran tietyn yrityksen tavaraksi ja erottamaan näin tämän tavaran muiden yritysten tavaroista (ks. jäsenvaltioiden tavaramerkkilain-

säädännön lähentämisestä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun ensimmäisen neuvoston direktiivin 89/104/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 1) 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan, joka on samansisältöinen kyseisen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, osalta yhdistetyt asiat C-53/01–C-55/01, Linde ym., tuomio 8.4.2003, Kok. 2003, s. I-3161, 40 kohta).

35 Erottamiskykyä on arvioitava yhtäältä suhteessa niihin tavaroihin tai palveluihin, joille sen rekisteröintiä on haettu, ja toisaalta suhteessa siihen, miten kohdeyleisö, joka muodostuu näiden tavaroiden tai palvelujen tavanomaisesti valistuneista sekä kohtuullisen tarkkaavaisista ja huolellisista keskivertokuluttajista, mieltää tavaramerkin (ks. em. asia Linde ym., tuomion 41 kohta ja asia C-363/99, Koninklijke KPN Nederland, tuomio 12.2.2004, Kok. 2004, s. I-1619, 34 kohta).

36 Valituksenalaisten tuomioiden perusteluista ilmenee tältä osin, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole tehnyt minkäänlaista oikeudellista virhettä tulkitessaan asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimittäin yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti arvioinut kyseisten merkkien erottamiskyvyn puuttumista yhtäältä suhteessa niihin tavaroihin tai palveluihin, joille niiden rekisteröintiä on haettu, ja toisaalta suhteessa siihen, miten tässä tapauksessa kaikista kuluttajista koostuva kohdeyleisö ne mieltää.

38 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös perustellusti todennut, että itse tavaran muodosta muodostuvien kolmiulotteisten tavaramerkkien erottamiskykyä koskevat arviointiperusteet eivät eroa muihin tavaramerkkiryhmiin sovellettavista arviointiperusteista. Se on kuitenkin näitä arviointiperusteita soveltaessaan muistuttanut, että kohdeyleisö ei välttämättä miellä itse tavaran muodosta ja väreistä muodostuvaa kolmiulotteista tavaramerkkiä samalla tavoin kuin sana-

tai kuviomerkkiä, joka muodostuu merkistä, joka ei liity sillä varustettujen tavaroiden ulkonäköön. Keskivertokuluttajat eivät nimittäin ole tottuneet olettamaan tavaroiden tai niiden pakkauksen muodon perusteella graafisen tai sanallisen osatekijän puuttuessa, että tavaroilla on tietty alkuperä, joten tällaisen kolmiulotteisen tavaramerkin erottamiskykyä voi olla vaikeampi osoittaa kuin sana- tai kuviomerkin erottamiskykyä (ks. myös vastaavasti em. asia Linde ym., tuomion 48 kohta ja asia C-218/01, Henkel, tuomio 12.2.2004, Kok. 2004, s. I-1725, 52 kohta).

39 Mitä enemmän muoto siis muistuttaa sitä muotoa, joka sille tavaralle, jolle tavaramerkin rekisteröintiä haetaan, mitä ilmeisemmin tullaan antamaan, sitä todennäköisempää on, että kyseiseltä muodolta puuttuu asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu erottamiskyky. Vain sellaisella tavaramerkillä, joka poikkeaa merkittävästi yleisestä käytännöstä tai toimialalla vallitsevasta tavasta ja joka tästä syystä täyttää keskeisen tehtävänsä alkuperän osoittajana, on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu erottamiskyky (ks. ensimmäisen direktiivin 89/104 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan samansisältöisestä säännöksestä em. asia Henkel, tuomion 49 kohta).

40 Tästä seuraa, että katsoessaan, että tavaramerkeiltä, joiden rekisteröintiä haetaan, puuttuu asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu erottamiskyky, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä tähän säännökseen eikä yhteisöjen tuomioistuimen tämän asian kannalta merkitykselliseen oikeuskäytäntöön nähden.

41 On todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittamaan arviointiperusteiden konkreettiseen soveltamiseen nyt esillä olevissa asioissa sisältyy tosiseikkoja koskevia arviointeja. Ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen yhtäältä määrittämään tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikaston arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sellaisenaan kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen muutoksenhakuasteena harjoittaman valvonnan piiriin (ks. asia C-104/00 P, DKV v. SMHV, tuomio 19.9.2002, Kok. 2002, s. I-7561, 22 kohta).

42 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämissä toteamuksissa ei ole mitään sellaista, joka antaisi olettaa, että sille esitetty selvitys olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla.

43 Siitä Henkelin väitteestä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut merkin vapaan käytön säilyttämistarvetta koskevaa periaatetta, on muistutettava, että se on käyttänyt perustana sitä, että kyseisten tablettien muodolta ja väreiltä puuttuu erottamiskyky.

44 Joka tapauksessa vaikka oletettaisiinkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi huomioinut yleiseen etuun liittyviä seikkoja erottamiskykyä arvioidessaan, se ei ole tässä suhteessa tehnyt oikeudellista virhettä.

45 Jokainen tässä asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdassa mainittu rekisteröintieste on itsenäinen verrattuna muihin rekisteröintiesteisiin ja jokaista niistä on tarkasteltava erikseen. Lisäksi kyseisiä rekisteröintiesteitä on tulkittava ottaen huomioon se yleinen etu, joka on kulloisenkin esteen tausta-ajatuksena (ks. mm. vastaavasti asia C-299/99, Philips, tuomio 18.6.2002, Kok. 2002, s. I-5475, 77 kohta ja em. asia Linde ym., tuomion 67 ja 71 kohta).

46 Kutakin tällaista estettä tutkittaessa huomioon otettu yleinen etu voi, ja sen jopa täytyy, heijastaa eri näkökulmia aina kyseisen esteen syyn mukaisesti.

47 Yhteisöjen tuomioistuin on jo asiassa C-104/01, Libertel, 6.5.2003 antamassaan tuomiossa (Kok. 2003, s. I-3793, 60 kohta) todennut tiettyjen ääriviivattomien värien rekisteröimisestä sellaisinaan tavaramerkeiksi, että ensimmäisen direktiivin

89/104 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännöksen, joka on samansisältöinen asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan kanssa, tausta-ajatuksena on tarve olla aiheettomasti rajoittamatta niiden muiden toimijoiden mahdollisuutta käyttää värejä, jotka tarjoavat sentyyppisiä tavaroita tai palveluja, joita varten rekisteröintiä on haettu.

48 Lisäksi on todettava, ettei yleisen edun mukaista ole asetuksessa N:o 40/94 tarkoitetun koko suojan antaminen sellaiselle merkille, joka ei täytä keskeistä tehtäväänsä, eli jolla ei taata kuluttajalle tai loppukäyttäjälle sitä, että kyseisellä tavaralla tai palvelulla on tietty alkuperä, jolloin kuluttaja tai loppukäyttäjä voi tavaramerkin perusteella ilman sekaannusvaaraa erottaa tämän tavaran tai palvelun muista tavaroista tai palveluista, joilla on toinen alkuperä.

49 Henkelin siitä väitteestä, jonka mukaan SMHV on jo myöntänyt, että sellaisilla merkeillä, jotka muodostuvat tässä asiassa rekisteröitäviksi haettujen pyykin- ja astianpesuainetablettien muotoon verrattavissa olevista muodoista, on erottamiskyky, on todettava, ettei tähän perusteeseen ole vedottu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

50 Jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta yhteisöjen tuomioistuimessa vaatimuksilleen perusteita, joihin hän ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vedonnut, hänellä olisi oikeus laajentaa yhteisöjen tuomioistuimessa, jonka toimivalta muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, kannettaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden. Yhteisöjen tuomioistuin on valitusasioissa toimivaltainen tutkimaan ainoastaan ne oikeudelliset ratkaisut, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista (ks. asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 59 kohta ja asia C-352/99 P, Eridania ym. v. neuvosto, määräys 28.6.2001, Kok. 2001, s. I-5037, 53 kohta).

51 Tämä väite on siis jätettävä tutkittavaksi ottamatta.

52 Kaikki edellä esitetyt seikat huomioiden tavaramerkin erottamiskykyyn liittyvä valitusperusteen ensimmäinen osa on perusteettomana hylättävä.

Valitusperusteen toinen osa, joka liittyy keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusasteen määrittelyyn

Asianosaisten lausumat

53 Henkel myöntää, että keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusaste voi periaatteessa vaihdella sen mukaan, millaisesta tavarasta on kyse. Se väittää kuitenkin, että toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin analyysissään esittää, mikään seikka ei oikeuta päättelemään, ettei keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusaste lähtökohtaisesti ole kovin korkea päivittäistavaroiden suhteen. Sen mukaan olisi sitä vastoin katsottava, että kuluttajalla on erityinen intressi nyt kyseessä olevien kaltaisten päivittäistavaroiden osalta tuntea, paitsi se ryhmä, johon kyseinen tavara kuuluu, myös se, millainen tavara tarkkaan ottaen on.

54 Pyykin- ja astianpesuaineiden valmistajat korostavat selvästi mainoksissaan eri tuotteidensa laatua. Näin ollen tavanomaisesti valistunut sekä kohtuullisen

tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja yhdistää tietyt laatuvaatimukset tiettyihin tavaroihin ja yrittää erottaa tavarat toisistaan niiden ulkonäön perusteella.

55 SMHV väittää valituksenalaisissa tuomioissa todetun, että kohdeyleisö koostuu kaikista kuluttajista, koska tabletinmuotoiset pyykin- ja astianpesuaineet ovat laajalti levinneitä kulutushyödykkeitä. Se katsoo, että vaikka asianomainen keskiverokuluttaja ei kiinnitäkään suurta huomiota tablettien täsmälliseen muotoon ja väriin, näin on siksi, ettei niitä myydä yksittäin vaan pakkauksissa, josta kullakin käyttökerralla otetaan vain tarvittava määrä tabletteja. Kuluttaja pitää näitä tabletteja kädessään vain muutaman hetken eikä hänellä ole aihetta näiden muutamien hetkien aikana pohtia, mitä tablettia hän aikoo käyttää.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

56 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-335/99 annetun tuomion 48 kohdassa ja asiassa T-336/99 annetun tuomion 46 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan kuluttajille suunnattujen päivittäistavaroiden osalta keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusaste ei ole korkea, kun kyse on pyykin- tai astianpesuainetablettien muodosta tai väreistä, on tosiseikkoja koskeva toteamus, joka, kuten tämän tuomion 41 kohdassa todetaan, ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen muutoksenhakuasteena harjoittaman valvonnan piiriin, koska sillä ei nyt esillä olevassa asiassa vääristellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettuja tosiseikkoja.

57 Keskivertokuluttajan tarkkaavaisuusasteen määrittämiseen liittyvä valitusperusteen toinen osa on näin ollen sekin hylättävä.

Valitusperusteen kolmas osa, joka koskee sitä ajankohta, jonka suhteen tavaramerkin erottamiskykyä on arvioitava

Asianosaisten lausumat

58 Henkel väittää valitusperusteen kolmannessa osassa, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole ratkaissut kysymystä siitä, minkä ajankohdan suhteen rekisteröitäviksi haettujen tavaramerkkien erottamiskykyä on arvioitava. Sen mukaan tämä arviointi on tehtävä rekisteröintihakemuksen jättöajankohdan asiaintilan nojalla. Hakijan päätös jättää tai olla jättämättä tavaramerkkihakemus voi perustua vain seikkoihin, jotka ovat sen tiedossa tuona ajankohtana. Päätettäessä, onko merkillä sellaisia sille ominaisia osatekijöitä, jotka menevät pidemmälle kuin tavaralle on tyypillistä, tai jotka ovat teknisten syiden edellyttämiä, ainoastaan kyseisen hakemuksen jättämisajankohtana tunnetut tavarat ja niiden tyypilliset piirteet voidaan ottaa huomioon.

59 Henkel viittaa rekisteröintihakemustensa jättöajankohtana vallinneeseen markkinatilanteeseen ja toteaa, että erottamiskykyyn liittyvä edellytys täyttyi tuona ajankohtana. Sen mukaan tuolloin pyykin- ja astianpesuaineita tarjottiin tavallisesti jauheena, joten jo pelkkä tabletin idea antoi näille tavaroille tuona ajankohtana niiden tavanomaisen ja pakottavien teknisten vaatimusten edellyttämän muodon ylittävän erottamiskyvyn. Henkel väittää, että rekisteröitäviksi haetuilla merkeillä oli tuona ajankohtana markkinoilla olleista tavaroista eroavia piirteitä siitä syystä, että ne olivat omaperäisiä tavalla, joka ei johtunut pakottavista teknisistä vaatimuksista ja joka ei ollut sidoksissa tavaraan.

60 SMHV toteaa, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole pitänyt tarpeellisena lausua tästä seikasta valituksenalaisissa tuomioissa siitä syystä, että kyseisiltä merkeiltä puuttui erottamiskyky rekisteröintihakemusten jättöajankohtana. Se väittää, että yhteisön tavaramerkin rekisteröintiedellytysten on oltava täyttyneitä sekä hakemuksen jättöajankohtana että rekisteröintiajankohtana. Nyt esillä olevassa asiassa rekisteröinnin esteenä oli ollut juuri se, että tablettien muotojen ja värien yhdistelmistä oli tullut tavanomaisia.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

61 Kuten tämän tuomion 34 kohdassa todetaan, tavaramerkillä on asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu erottamiskyky, jos sen avulla voidaan erottaa ne tavarat tai palvelut, joiden rekisteröintiä haetaan, muiden yritysten tavaroista tai palveluista.

62 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut asiassa T-335/99 annetun tuomion 57 kohdassa ja asiassa T-336/99 annetun tuomion vastaavassa kohdassa, ettei asiassa merkityksellisen ajankohdan ratkaiseminen ollut tarpeen sen arvioimiseksi, ovatko tavaramerkit tässä säännöksessä tarkoitetuin tavoin erottamiskykyisiä, sillä se oli katsonut, että rekisteröitäviksi haetut tavaramerkit eivät kykene ilmaisemaan kyseisten tavaroiden alkuperää ja että tähän päätelmään ei vaikuta se, kuinka suuri määrä vastaavia pesuainetabletteja jo on markkinoilla.

63 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä katsoessaan, ettei asiassa ollut syytä ratkaista kysymystä siitä, kumman ajankohdan suhteen kyseisten tavaramerkkien erottamiskykyä on arvioitava.

64 Valitusperusteen kolmas osa, joka koskee sitä ajankohtaa, jonka suhteen tavaramerkin erottamiskykyä on arvioitava, on näin ollen sekin perusteettomana hylättävä.

65 Kaikesta edellä lausutusta seuraa, että valitukset eivät ole perusteltuja ja että ne tästä syystä on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

66 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota tämän saman työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska SMHV on vaatinut Henkelin velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska viimeksi mainittu on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Valitukset hylätään.**

2) **Henkel KGaA velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Skouris Cunha Rodrigues Puissochet

Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä huhtikuuta 2004.

R. Grass V. Skouris

kirjaaja presidentti